

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/205/2005

O WIEKU EMERYTALNYM KOBIET I MĘŻCZYŹN RAZ JESZCZE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2005 roku

Minister polityki społecznej w nowym rządzie powrócił do problemu zróżnicowania wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn. W nowym systemie emerytalnym wcześniejsze przechodzenie kobiet na emeryturę powoduje, że ich emerytury będą niższe niż mężczyzn. Sprawę tę podniósł jeszcze w maju br. rzecznik praw obywatelskich przypominając, że sprawa zrównania wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn jest wciąż niezłatwiona.

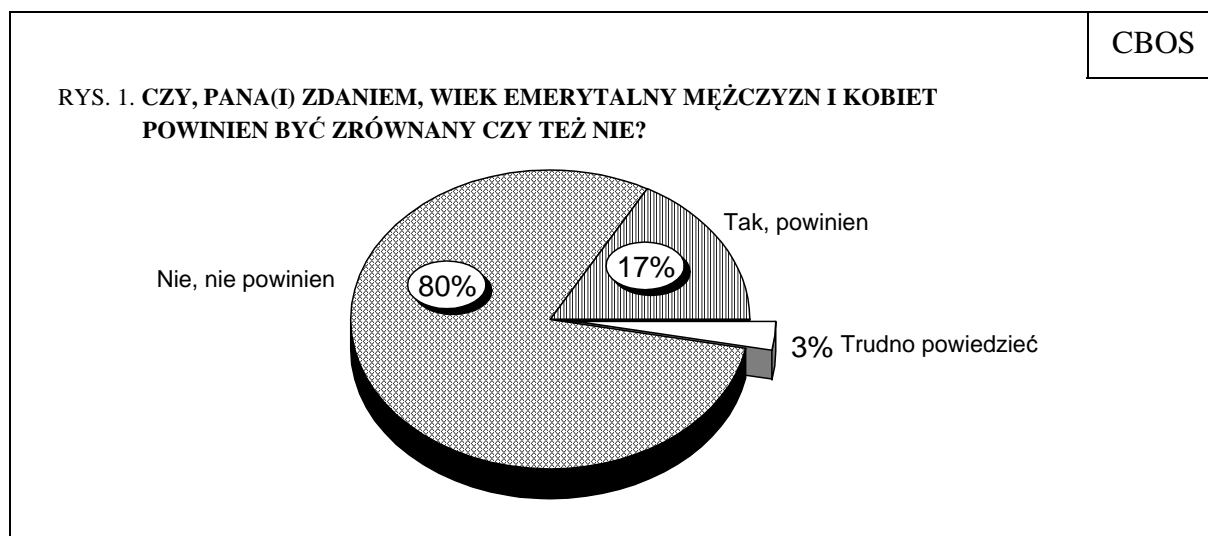
Kwestia wieku emerytalnego powraca co jakiś czas, ale jest tak trudnym problemem politycznym, budzącym silne spory w społeczeństwie, że jak dotąd żaden rząd ani parlament nie uporały się z nim. Nie wydaje się również, aby w nowym parlamencie projekt zrównania wieku emerytalnego - w mniej lub bardziej elastycznej formie - mógł liczyć na poparcie większości.

W ostatnich latach sprawa ta była już parokrotnie przedmiotem naszych sondaży. Wracamy do niej, bo nie można wykluczyć, że dyskusje na ten temat i publikowane wyliczenia ekspertów, wskazujące na niekorzystne skutki zróżnicowania dla samych kobiet, wpływają na poglądy Polaków, poszerzając społeczne poparcie dla zrównania wieku emerytalnego.

Wyniki naszego badania¹ wskazują, że opinia publiczna jest nadal w zdecydowanej większości (80%) przeciwna zrównaniu wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn. Tylko co szósty Polak (17%) opowiada się za takim rozwiązaniem.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (187) zrealizowano w dniach 2-5 grudnia 2005 roku na liczącej 1018 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Zrównanie wieku emerytalnego znacznie częściej popierają mężczyźni niż kobiety, częściej też, co zrozumiałe, ankietowani młodszy (w wieku od 18 do 44 lat), gdyż ich najbardziej dotkną skutki obecnego zróżnicowania. Inne cechy respondentów nie mają istotnego znaczenia dla ich opinii w tej sprawie - różnice między poszczególnymi kategoriami są niewielkie lub nieznaczne (zob. tabele aneksowe).

Z naszych dotychczasowych sondaży wynika, że zwolennicy wcześniejszych emerytur dla kobiet na ogół są zdania, że powinna to być kwestia wyboru, pozostawionego samym zainteresowanym². Warto też przypomnieć, że trzy lata temu było trochę więcej zwolenników zrównania wieku emerytalnego, ale pytania były inaczej sformułowane i nie można danych tych zestawiać ze sobą bezpośrednio³.

Większość Polaków uważa, że w ogóle na emeryturę powinno się odchodzić wcześniej niż obecnie. Dwie trzecie ankietowanych (67%) jest zdania, że kobiety powinny przechodzić na emeryturę w wieku 55 lat lub wcześniej, a ponad jedna czwarta (28%) uważa, że - tak jak dotychczas - w wieku 60 lat. Tylko co pięćdziesiąty respondent (2%) akceptuje ewentualne podwyższenie wieku emerytalnego dla pań. W przypadku mężczyzn jeszcze więcej osób postuluje obniżenie wieku emerytalnego (w sumie 70%), a tylko jedna czwarta (26%) opowiada się za utrzymaniem obecnej granicy.

² Zob. komunikat CBOS „Wiek emerytalny kobiet i mężczyzn”, grudzień 2003 (opr. M. Wenzel).

³ Zob. komunikat CBOS „Polacy o wieku emerytalnym kobiet i mężczyzn”, kwiecień 2002 (opr. M. Falkowska).

Tabela 1

Nieależnie od tego, jakie ostatecznie zapadną decyzje w sprawie wieku emerytalnego mężczyzn i kobiet, w jakim wieku, Pana(i) zdaniem, powinni(y) oni (one) przechodzić na emeryturę (pomijając osoby pracujące w warunkach szczególnie trudnych lub szkodliwych dla zdrowia)?	Wskazania respondentów dotyczące optymalnego wieku emerytalnego							
	dla mężczyzn				dla kobiet			
	X 1999	IV 2002	XII 2003	XII 2005	X 1999	IV 2002	XII 2003	XII 2005
	w procentach							
W wieku 55 lat lub wcześniej	34	11	18	22	85	52	70	67
W wieku 60 lat	51	46	54	48	12	31	22	28
W wieku 65 lat	13	34	23	26	1	9	3	2
Powyżej 65 lat	1	1	1	1	1	0	0	0
Trudno powiedzieć	1	8	3	3	1	8	5	3

Porównując dane z kilku lat można zaobserwować fluktuacje opinii, które są trudne do wyjaśnienia. Być może jest to kwestia kampanii medialnych, zdolnych zmieniać nastawienia badanych w tej sprawie. Można przypuszczać też, że z czasem będzie wzrastać świadomość negatywnych skutków wcześniejszego przechodzenia na emeryturę w nowym systemie emerytalnym.

Za utrzymaniem obecnej granicy 65 lat dla mężczyzn o wiele częściej są starsi ankietowani (mający 55 i więcej lat), mieszkańcy dużych miast, osoby z wykształceniem średnim i wyższym, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, pracowników umysłowych niższego szczebla oraz emerytów i rencistów.

Za obniżeniem wieku emerytalnego dla mężczyzn do lat 60 najczęściej są ankietowani mający od 45 do 54 lat, a za jeszcze większym obniżeniem - najmłodszy badani (w wieku od 18 do 24 lat). Obok uczniów i studentów bardzo niski wiek emerytalny dla mężczyzn częściej niż inni popierają robotnicy niewykwalifikowani i bezrobotni.

Podobnie jak w przypadku mężczyzn, za utrzymaniem obecnej granicy przechodzenia kobiet na emeryturę częściej opowiadają się najstarsi ankietowani, mieszkańcy największych miast, osoby z wyższym wykształceniem i przedstawiciele tych samych grup społeczno-zawodowych, co w przypadku mężczyzn (zob. tabele aneksowe). W tych samych kategoriach badanych częściej też niż w pozostałych podzielany jest pogląd, że wiek emerytalny dla kobiet powinien być wyższy niż obecnie i wynosić 65 lat.

Jak widać, w naszym społeczeństwie niewiele jest zwolenników podniesienia wieku emerytalnego dla kobiet i zrównania go z obecnym wiekiem emerytalnym mężczyzn. Większość wolałaby obniżenie tego wieku dla obu płci.

Opracował

Włodzimierz DERCZYŃSKI

A N E K S

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, wiek emerytalny mężczyzn i kobiet powinien być zrównany czy też nie?

(%)

	Tak, powinien	Nie, nie powinien	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	80	3	1018
Płeć				
Mężczyźni	22	75	3	486
Kobiety	13	84	4	532
Wiek				
18-24 lat	19	77	4	158
25-34	27	70	3	190
35-44	20	77	3	173
45-54	12	86	2	219
55-64	9	86	6	118
65 lat i więcej	12	82	6	160
Miejsce zamieszkania				
Wies	19	76	4	372
Miasto do 20 tys.	12	84	4	130
20-100 tys.	16	81	2	199
101-500 tys.	17	81	3	194
501 tys.i więcej mieszk.	15	80	6	122
Wykształcenie				
Podstawowe	14	79	7	285
Zasadnicze zawodowe	18	80	2	265
Średnie	18	80	2	355
Wyższe	17	79	4	113
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	24	73	3	67
Prac.umysł.niż.szczebla	16	82	2	107
Pracownicy fiz.- umysł.	17	80	3	76
Robotnicy wykwalifikowani	21	76	3	76
Robotnicy niewykwalifik.	27	67	5	44
Rolnicy	17	83	0	54
Pracujący na własny rach.	18	78	3	36
Bierni zawodowo				
Renciści	10	80	10	98
Emeryci	11	83	5	201
Uczniowie i studenci	16	81	3	88
Bezrobotni	22	77	1	119
Gospodynie domowe i inni	15	82	2	53
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	14	82	4	144
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	19	79	1	81
sekt. pryw. poza rolnict.	22	75	3	176
prywatnym gosp. rolnym	24	74	2	60
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	16	82	2	150
301-500	12	82	6	162
501-900	14	81	4	216
901-1200	13	86	1	74
Powyżej 1200 zł	19	79	2	58
Ocena własnych war. mater.				
Złe	15	81	3	288
Średnie	18	77	5	446
Dobre	16	83	2	283
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	9	89	3	77
Raz w tygodniu	15	82	4	500
1-2 razy w miesiącu	20	78	3	152
Kilka razy w roku	17	79	4	198
W ogóle nie uczestniczy	30	65	5	91
Poglądy polityczne				
Lewica	20	79	1	139
Centrum	18	81	1	330
Prawica	16	81	3	306
Trudno powiedzieć	13	77	9	242

Tabela 2. Niezależnie od tego, jakie zapadną decyzje dotyczące wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn, w jakim wieku, Pana(i) zdaniem, powinni przechodzić na emeryturę (pomijając osoby pracujące w warunkach szczególnie trudnych lub szkodliwych dla zdrowia) **mężczyźni**? 1 - W wieku 55 lat lub wcześniej; 2 - W wieku 60 lat; 3 - W wieku 65 lat; 4 - Powyżej 65 lat

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	22	48	26	1	3	1018
Płeć						
Mężczyźni	25	46	26	0	2	486
Kobiety	19	50	27	1	4	532
Wiek						
18-24 lat	44	31	20	1	4	158
25-34	38	38	20	1	3	190
35-44	23	51	23	0	2	173
45-54	13	63	23	0	1	219
55-64	8	54	36	0	2	118
65 lat i więcej	4	47	40	1	8	160
Miejsce zamieszkania						
Wies	25	49	22	0	4	372
Miasto do 20 tys.	23	50	24	0	3	130
20-100 tys.	19	55	23	1	2	199
101-500 tys.	23	42	31	1	2	194
501 tys.i więcej mieszk.	14	41	40	0	4	122
Wykształcenie						
Podstawowe	21	49	23	0	6	285
Zasadnicze zawodowe	27	48	22	0	2	265
Średnie	21	49	28	1	2	355
Wyższe	18	41	39	1	1	113
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	13	51	32	0	4	67
Prac.umysł.niż.szczebła	20	48	30	1	0	107
Pracownicy fiz.- umysł.	33	47	18	1	1	76
Robotnicy wykwalifikowani	33	44	20	0	3	76
Robotnicy niewykwalifik.	39	45	16	0	0	44
Rolnicy	20	65	13	0	2	54
Pracujący na własny rach.	33	40	24	0	3	36
Bierni zawodowo						
Renciści	9	52	31	0	7	98
Emeryci	5	49	40	1	5	201
Uczniowie i studenci	36	32	26	1	5	88
Bezrobotni	37	46	15	0	2	119
Gospodynie domowe i inni	21	58	19	0	2	53
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	23	54	21	1	1	144
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	27	44	29	0	0	81
sekt. pryw. poza rolnict.	31	39	27	0	3	176
prywatnym gosp. rolnym	24	61	14	0	2	60
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	27	53	20	0	1	150
301-500	28	46	22	1	4	162
501-900	13	55	29	0	2	216
901-1200	10	46	40	0	4	74
Powyżej 1200 zł	10	54	33	0	4	58
Ocena własnych war. mater.						
Złe	22	50	26	0	2	288
Średnie	20	51	25	0	4	446
Dobre	25	42	29	1	3	283
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	15	55	28	0	3	77
Raz w tygodniu	20	51	27	0	3	500
1-2 razy w miesiącu	27	46	23	1	3	152
Kilka razy w roku	26	42	28	0	4	198
W ogóle nie uczestniczy	24	43	25	1	6	91
Poglądy polityczne						
Lewica	21	49	27	0	3	139
Centrum	23	48	26	1	2	330
Prawica	20	48	30	0	2	306
Trudno powiedzieć	25	47	22	0	6	242

Tabela 3. Niezależnie od tego, jakie zapadną decyzje dotyczące wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn, w jakim wieku, Pana(i) zdaniem, powinny przechodzić na emeryturę (pomijając osoby pracujące w warunkach szczególnie trudnych lub szkodliwych dla zdrowia) **kobiety**? 1 - W wieku 55 lat lub wcześniej; 2 - W wieku 60 lat; 3 - W wieku 65 lat

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	67	28	2	3	1018
Płeć					
Mężczyźni	65	31	2	3	486
Kobiety	69	26	1	4	532
Wiek					
18-24 lat	72	23	1	4	158
25-34	66	29	1	3	190
35-44	71	25	2	2	173
45-54	73	25	1	1	219
55-64	65	33	1	2	118
65 lat i więcej	52	37	3	8	160
Miejsce zamieszkania					
Wieś	69	26	1	4	372
Miasto do 20 tys.	73	21	3	3	130
20-100 tys.	67	31	1	2	199
101-500 tys.	69	26	3	3	194
501 tys. i więcej mieszk.	51	42	3	4	122
Wykształcenie					
Podstawowe	68	25	0	6	285
Zasadnicze zawodowe	77	19	1	2	265
Średnie	63	33	2	2	355
Wyższe	53	41	5	1	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	56	37	4	4	67
Prac. umysł. niż. szczebla	58	39	2	1	107
Pracownicy fiz. - umysł.	83	15	1	1	76
Robotnicy wykwalifikowani	73	24	0	3	76
Robotnicy niewykwalifik.	78	19	0	2	44
Rolnicy	77	21	0	2	54
Pracujący na własny rach.	73	24	0	3	36
Bierni zawodowo					
Renciści	60	32	2	6	98
Emeryci	56	36	3	5	201
Uczniowie i studenci	65	29	1	5	88
Bezrobotni	81	18	0	2	119
Gospodynie domowe i inni	75	25	0	0	53
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	70	26	2	2	144
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	63	37	0	0	81
sekt. pryw. poza rolnict.	67	27	2	3	176
prywatnym gosp. rolnym	77	21	0	2	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	83	17	0	1	150
301-500	77	19	1	4	162
501-900	64	32	1	2	216
901-1200	52	41	2	4	74
Powyżej 1200 zł	46	48	2	4	58
Ocena własnych war. mater.					
Złe	72	26	0	2	288
Średnie	66	28	2	4	446
Dobre	63	30	3	4	283
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	76	19	1	4	77
Raz w tygodniu	67	29	1	3	500
1-2 razy w miesiącu	68	27	2	3	152
Kilka razy w roku	66	29	1	4	198
W ogóle nie uczestniczy	59	30	5	6	91
Poglądy polityczne					
Lewica	67	28	3	2	139
Centrum	68	29	2	2	330
Prawica	65	31	2	3	306
Trudno powiedzieć	69	24	0	7	242